

ZOMBOR ÉS VIDÉKE.

POLITIKAI és VEGETES TARTALMU MEGYEI KOZLÖNY.

Megjelenik hetenkint háromszor: vasárnap, kedden és csütörtökön.

Hirdetések és előzetesek fölvetetnek s egyes számok kaphatók helyben: Muzsik és Partics könyv- és könyvnyomdájában, Schön Adolf könyvkereskedésében, Hay Sándor dohánytözsdejében, valamint hirdetések s nyilvtéri közlemények ugy a fővárosi mint a külföldi összes hirdetési irodákban. — Egy szám 10 kr.

Szerkesztési iroda és kiadó hivatal:
Sóti- s csendes-utca sarkán, Hötender-féle házában, hová minden a lap szellemi részét illető közlemény, az előzetesek és hirdetések is küldendők.
Bérmentelen levelek nem fogadjunk el, kizárólag nem adunk vissza.
Szerkesztővel értekezhetni: d. e. 11 órától 12-ig és d. u. 3-tól 6 óráig.

LAP-ELLENŐRZŐ BIZOTTSÁG:

MÁRTONFI KÁROLY

SZEMZŐ GYULA

KOZMA LÁSZLÓ.

Előfizetési felhívás

„ZOMBOR ÉS VIDÉK“-re

A jul. 1. számmal új előfizetési negyed vette kezdetét. Felkérjük azon t. olvasóinkat, kiknek megrendelése lejárt, az előfizetés szíves megújítására.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Helyben házhöz hordva:
Egész évre — 8 frt.
Fél évre — 4 „
Negyed évre — 2 „

Vidékre postán küldve.

Egész évre — 9 frt — kr.
Fél évre — 4 „ 50 „
Negyed évre — 2 „ 25 „

Néptanítóknak helyben:

Egész évre — 6 frt — kr.
Fél évre — 3 „ „
Negyed évre — 1 „ 50 „

Néptanítóknak vidékre:

Egész évre — 7 frt — kr.
Fél évre — 3 „ 50 „
Negyed évre — 1 „ 75 „

A „Zombor és Vidék“- szerk. és kiadóhivatala.

A megyei közgyűlés napján!

... Mert elveink harcossaira néve heallt most az az idő, mely tetterüket a harcznál is keményebb próbára teszi...
Dr. Apponyi Albert.

Országiszerte Szervezkednek a megyei ellenzék. Szervezkednek, mert e lefolyt választási harcz megmutatta, hogy nem elégséges már Magyarorszában a meggyőződés tisztaságával állani oda a választási urnák elé, nem elégségesek alkotmányos törvényeink, melyek gyakorolhatóság a fölöttünk erőszakosan uralgó Tisza-kormány eldisputálja tőlünk, — egy állandó mameluk-had áll velünk szemközti „mert a mai rendszer alatt az egész közigazgatási gépezet egyszersmind az uralkodó párt szervezetének kész keretű képezi” — s a mindig hadi lábon álló zsoldosok ellen „a honpolgárok szabhat elhatározásból folyó pártorganizáció”-nak, a polgárság hadsergeinek kell a hivatalnokok hadserögével szemközti állani.

Győzött a kormánypárt. Ez a tény.
De a pusztá tények csak a korumpárt kormánypárt lelkiismeret nyugtathatják meg. Azon kormánypárt, mely a választási harczot való-

ságos szurony-háboruvát aljasítá le, mely a szervezeteket megvette pénzért, s a melyeket meg nem vehetett, kiorozsakolt, vagy eldisputált. Azon kormánypárt, melyben annyi tisztesség-érzet nem volt, hogy az ellenzék kiváló férfival szemben, akkor midőn már győzelme biztosítva volt, legalább a legutáltosabb eszközöket ne vette volna igénybe, daczára annak, hogy belátta, be kellett látnia, mikép az ellenzék jelőlt nélkülözhetetlen a parlamentben, míg saját jelőltje csak zérus lesz ott, — egy szavazattal több.

Csak egy példát idézünk.
Helyf Ignác bukott Győrött, Baján.

Akkor még a választási harcz egészben véve kétesnek látszott. Ha akkor ellenben mozgásba hozta hatalmának minden eszközeit a kormány, — ám hajgján. A lét és nem lét közti küzdelem a gyávát kétségbejti. Ez legyen mentsége. De Helyf a kormánypárt ugyanezen eszközökkel bukatta meg Szent-Gothardon is.

Helyf, a ki 15 éve tántorithatlan oszlopa volt a hazafiságunk ott a parlamentben, a kinek lelkiismeretes működését minden párt egyaránt méltányolta. Helyf is kiszorította, erőszak-

kal kiszorította a Tisza-kormány a képviselő házból s helyébe tett egy mamelukot, a kinek neve alig ismeretes. Tisztában van vele a nemzet, tisztában van maga a kormánypárt, s tudja maga Tisza Kálmán is, hogy a győzelmet kiorozsakolta.

Kiorozsakolta s innen az a pusztá tény, hogy győzött, innét az a megnyugvás, mely a mamelukok szívét eltölti.

Nem így az ellenzék.
Kétségbe nem esünk. Erőszak ellenében nem voltunk ezáltal eléggé erősek. Jól van! Legyőzött bennünket a szuronyok ijedelme, a szolgabírói fenyegetések s vesztegetések özőne, a kormánypárti zsoldos-had törvénytelenségeinek meg nem számlálható nem.

Ezuttal tehát győzött a kormánypárt ily ott. Legyen!

De vajon nines-e ám alkotmányos jogainkat a maga szeplőtlen tisztaságában megőrizni?

Nines-e mód ez erőszakkal is szembeállani?

Nines-e mód megverni ezt a zsoldos sereget szuronygyáva, szolgabíráink pénzének s foispanjainak daczára is?

A „Zombor és Vidék“ tárczája.

Csak tréfából.

— Humoros karcolat. —

Hogy mi minden meg nem történik és megtörténhetik ebben a gyarló világban azon új tréfából, erre akarok egy kis megtörtént históriát elmondani, ha az érdemes olvasó érdemesnek is tartja azt elolvasni.

Ez előtt három évvel történt, hogy én itt Bácskában — amiről Somogyban ilyenforma nyilatkozatot hallottam, még pedig okos embertől, mert kath. pap mondta: „Mit? meg Bácskában se híszzen a föld! Ahol nem is kell szántani, hanem csak a sétélpáczával itt-ott megszurkálni a földet, aztán ide-oda szólni a magot és van olyan termés, hogy nem bírják leatrani! Egy szem buza ezert hoz! stb.” — tehát, mondóm én ebben a megyében ez előtt három évvel telepedtem le.

Hát bizony nekem hamarosan megtesztelt ez a vidék és csakhamar otthonosan is éreztem magamat benne.

Irtam haza rokoniambhoz Somogyba, hogy bizon erre más élet van és én nem is készülök egyhamar ezen vidéket elhagyni.

Nem tellett bele egy forgó esztendő, már az én jó mamacsémám nálam volt, de hát az én kis hugoskám sem állhatta ám meg, hogy a bácsikát meg ne látogassa, így történt aztán meg, hogy nekik is megtesztelt Bácsország és nálam maradtak.

Kis tühélyt alapítottam és édelgettem anyám és hugoskám körében. Ettől az idő-

től fogva aztán az én helyzetem sem volt olyan kietlen és sivár. A jó barátok napról napra szaporodtak és csendes lakásom a fatiság által keresett összejöveteli helyévé változott át.

Furcsa is az a fatiság! Mig hógum nem volt nálam, addig mind a fiatal emberek mind a lányok elkerülték lakásomat: azok „Hisz nincs hoga; minek menjünk hozzá?” ezek pedig: „nem illik fiatal emberhez menni!” De mihelyt látott a ház nálam azonnal szongott bongott a fatiság házában. A lányok b a r á t a n j ú k h o z, az ifjak meg hozzám, j ó b a r á t j ú k h o z.

De hát ez mind tréfa dolog; hisz az ember tréfából olyan sok mindenfélét végezhessen, miért ne tettem volna én meg tréfából is — hogy hugomat a társaságokba vezessem?

Sohase hittem volna, hogy az ifju szíve a társaság olyan veszedelmes legyen, mint ahogy ma arról meg vagyok győződve és ha nem lennék fiatal ember kimonádon, hogy a szülőnek főgondjuk legyen leányait csak az ifjak társaságától óvni, mert veszedelmes sereg az az ifjak serege. Olyan valami az, mint egy csomó kukac, melyet előreszünk, ha valamely zárt kakarok nyitni. Addig forogtatni a kukacokat ide-oda, mig egyszer csak valamelyik eltalálja a nyitját.

Hát a sok ifju között biz nálunk is akad egy, aki az én kis hugoskám szívéhez is eltalálta az utat, szóval hamarosan megértették egymást.

Kedzetben nem vettem észre ezt a csendes harmóniát, mert hát nincs nehezebb feladat egy fiatal emberre nézve, mint hűgára vigyázni akkor, mikor annál sürgősebben

kocognak be a szebbnél-szebb tündérek. Bizony ilyenkor magamnak is többet forgott a szemem ezen vagy azon, mint hugoskám, aki pedig hát — mellesleg mondva — sokkal szebb volt ám, mint akarmelyik; de hát az embernek a saját hoga soha sem in tresszant, megszokott lény, akinek bizony nem sokat kurizalgatunk!

Igy én is addig, mig másoknak csaptam a szelet, észre sem vettem, hogy B. a barátom és az én kis hugoskám között a vonatkom épüldök és készül magasabb fokra hágni, szerelmenek átívtozni.

E közben az idő szépen elmult és egyszerre csak valtem észre magamat hogy a farsang nyakunk közö rontott. Meghejt, hogy ez is csak tréfából történt, de jól jött egyen akorhagyni, mi bizony iparkodtunk ott tréfából, kizsakmányolni.

Nyargaltunk a bálókra. Az egész kör nyékben nem volt bál, melyre az én kis Janka hugom engem el ne csalt volna, no persze, én meg hát megtettem kedvét — [tréfából!] És mi fő, akárhöl voltunk, az én A barátom mindenhol megelőzött bennünket.

Mikor már úgy a 9-ik és utolsó bált jartuk, halom ám így fél féllel, hogy a gyerekek „stimmolnak.”

— No ez az utolsó bál, ki tudja mikor fánzolunk még!? — sohajta föl az én kis hugoskám A barátom karjára előttem elbétávla.

— Majd jön még másik farsang is — válaszolt ez tréfásan.

— Arra már én nem leszek Bácskában, jóvó héten haza utazom.
— Majd elmegyünk Somogyba és ott tartjuk meg a farsangot — válaszolt A.

— Szivesen látjuk, de nem hiszem, hogy ods érjen.

— Miért ne? Az én Berci barátommal tréfából is elrándulunk egysszer Somogyba.

— No akkor aztán igazam mutatnék és — tánczra penderültek.

Hogom egyhét mulva csakugyan vissza utazok és így lakásom ismét az az egyhangú csendes lézések lett, ami volt régen.

Két hét mulva megelögettem A barátomat. Alig foglaltam helyet előlám én a gyerek, hogy hát izé, hát hallod-e én te hugodat — — izé szerettem. Hogy hát hogyan is lenne az, az őt nőül venném?

— Nem tréfázis, gyerek?

— Szt. usem nem!

Husvétra már magam is vágattam Somogyba — leánykérőbe.

„Hát ha Isten is úgy akarja — volt a felelet — legyenek egymással!”

Pünkösdkor már mindketten mentünk — kézfőgóra.

Igy meg ez, kedves olvasóm — tréfából ittunk, ettünk, és ez a fő, hugoskám kontójára — csak új tréfából.

Junius 24-én már a menyegző is megtörtént, de ez már aztán komolyan ment ám, mert ugyancsak volt pityergés, de hát azért ma is azt mondom, hogy az egész csak tréfa volt és adja az yg, hogy egész életük a mi meg számunkra ki van szabva, csak — tréfa legyen.

A nemes fatiságok csak folytassa ezt a tréfát, majd én is követem!

More Patrio.

Hát e szerint a Tisza-kormány-
létén a nemzet előtt népszerűsítés
lejár — akár örökké is uralkhat?

E szerint nem volna mód szaba-
dalmi tölte!

Megfogtuk volna a törököt, a ki
nem ereszt bennünket?

Szomorú, lesújtó volna!
De hala a magyarok istenének,
odáig még nem jutottunk!

Van egy módja annak, hogy a
corruptiót legyőzze a széplételen meg-
győződés, van egy módja annak, hogy
a zsanádur szoronylaj szembeszálljon
az alkotmányos jogérzet.

Van egy hatalmas fegyver a kez-
zünkben, melyvel világokat alkothat-
unk s nem egy, de száz Tisza-kor-
mányt bukthathatunk.

Ez a hatalmas fegyver: az ősz-
szetartás!

A közigazgatási gépezet, annak
feje, annak tagjai, a mi teremtménye-
ink, kik létekelik a mi választói jo-
gunknak köszönhetik. A szolgabírók
és jegyzők azon hadsereg agái és
begierbők, mely ellen nekünk harcra
kell szállanunk.

Ha minden előkészület, szervez-
kedés nélkül szállunk velük harcra —
talán ismét legyőzönek bennünket
de ha szervezve vagyunk, ha három
éven át nem télen nyugalommal szem-
léljük a javíthatlan közigazgatásokat,
de mindig ébren, harcra készen állunk
s a megyei közgyűlési teremben gyá-
koroljuk magunkat a sysiphusi munká-
ban: legyőzni egy szavazó gépet,
akkor egy új választás alkalmával
talpon leszünk, s nem riaszt meg ben-
nünket szolgabírói ukáz, nem rémít
meg zsanádur szoronyja, nem tántorít
el a megvesztegetés esábszáva, hanem
míg keblünkben a hazafiság tüze lán-
gol, győzelmesen küzdünk meg az el-
bizakodott Tisza-kormányokkal, melynek
buknia kell.

Uram! Itt a megyei közgyűlési
teremben van a kormánypart főfészek-
fő-főkortés tanyája. Ott van a diszma-
gyarba oltozott, oldalán aranyos kard-
dal ékes főispán, ott vannak a hajlón-
g szolgabírák, ott a parancsra szokott
jegyzők, a kik éjentelet harsogtatnak
a kormánypartit vak eszköz, a főispán
minden tüszentesére, — ezek ellen
kell nekünk elsősben szervezkednünk
ha győzelmiünket a jövőben biztosítani
akarjuk. Uram! Szervezzük a megyei
elleneket.

Elkeserítő az, hogy a kormány
ellenünk a hivatali hadsereget hozza
mozgásba. Belátjuk ezt a kormánypar-
tiak s ellenében összes védekezésük.
"Hát ha Apponyi kerül kormányruhára,
nem fogja-e ugyanazt tenni?"

Most felelhetünk nekik erre.

Apponyi gr. Aradon így szól a
megyei ellenék megalakulása ünne-
pén: "Ha pártunk lesz egykor az uralko-
dó párt, ugyanígy fogunk beszélni,
akkor is helyteleníteni fogjuk, a mi
na kárhoztatunk, s gondunk lesz re-
degy önönmagunk számára is lehet-
lennek tegyük az államkormányzat gé-
pezetének felhasználását pártcélokra."
Oly férfi mondta ezt, — és mond-

ta ország-világ hallatára, a ki szavaival
nem játszik.

Egy tótul-talpig gentleman, egy
valódi állanferfi!

Uram! Nézzetek végig ma a
közgyűlésim! Lássatok saját szemetek-
kel, halljátok saját fületekkel! Győzől-
jetelek meg arról, hogy a megyei ellen-
eknek szervezkednie kell!

Legyünk már egyszer férfiak, ha
mindjárt Bácskában élünk is!

Müller Gyula.

Törvénykezési miseriák. A zombori
kir. fey. trvszéknél pár évvel ezelőtt meg-
indítottat a büvádi vizsgálat egy városuk
nem elkövetett mérgezési ügyben. Erről az
ügyről azóta se hallottunk semmit. Most
újabbban kezünk ügyébe került egy ezen ügyet
érdeklőleg a fél által az igazságszolgáltatás
miseriák illusztrálásul szóul-szóra közlünk.
Itt következik:

Nagyfőnöki Igazságügyminiszter Úr.
Kezelymes Uram! Vakmerő reményelők
Kezelymesség színe éle. A mit egy vad-
hatóság sürgetvénye, — mit egy kir. tör-
vényezék panaszó felterjesztési évek óta
hiába szorgalmaznak: azt alizaltat alóli
szegény asszonyok — három elhagyott
kicsiny gyermek anyjának elcsúszott esede-
zése akarja kieszközölni. — A zombori kir.
fenyítő törvényszék által megészérelt és rá-
lárolt vádlott öz. Janesurics Annaval és
Drágával együtt, férjem Janesurics Milos is-
tóból a rablói országoság gyanua miatt
meg 1882. évi Február hó 5-én
le lett tartatva. — A mérgezés ügyben
szükségessé vált vizsgálat és védelem
szábjából az összes vizsgálati anyag fel-
kötött az országos művezési hivatalhoz.
meg 1882. évi April hó 20-án. Ez
ez óta, több mint két év óta ma is
ott fekszik. A művezési védelem ké-
zése miatt, három évig — közöttük férjem
— már a harminczadik hónapot ulti viz-
szálati fogszabán. — Kezelymes Uram! Nem
máserit, csak igazságot eszedem. Ez a bi-
zonytalanság kétségbeesztő rám néve, a
fejsgörögur bizonyosságnál. — Úgy érem
hogy az igazság keresésénél csak a minden-
napj kenyerem megszerzése nehezebb. Az
eljáró kir. törvényszék zaklatnom immár
halálanság lenne. Egyámszat meneszté ez
a sürgetvényeket az országos művezési
hivatalhoz, 1882. május 13-án 1866. sz. a.
az első, — ugyanaz év július 21-én
2995. sz. a. a másodikat, szeptember 2-án
3352. f. sz. a. harmadikat, — novem-
ber 11-én 3796. f. sz. a. a negyediket, —
december hó 2-án 4818. f. sz. a. az ötödi-
ket — eredménytelenül. — Az eljáró kir.
törvényszék panaszó felterjesztéseket teti
ezt ügyben Nagy méltóságához: 1883.
Február 24-én 82. f. sz. a. első ízben, —
1884. január hó 12-én 4324—889. f. sz. a.
a másodizben — és csak mivel megtörtént,
merem kimondani — sikertelenül. — A kir.
törvényszék folyó évi május 23-án 1780. f.
sz. a. meneszté el ez irányban nyolczadik
sürgetvényét, e mai napig eredmény nélkül.
Kezelymes Uram! Ez a lassú igazság
vezetésebb a törvénytelenségnél Biznom kel-
tában hogy ez ügy felett még magas fórum
a Nagyfőnöki igazságszervezte. — Aliz-
tasom eszedem tehát Nagy méltóságod el-
tá: hogy ezen, különben a réz befeljezett vizs-
lát stadiumában álló fenyítő ügy véglegese-
tése érdekében, Dr. Felletur Emil országos-
nyuvezszi, kötelezőségei haladéktalan tel-
jesítésére, szükség esetén a fegyelmi jog érvé-
nyesítése mellett is, szigoron utastítani mel-
tőztesse. Nagy méltóságú Igazságügyminiszter
Úr! Kezelymes Uramnak alizatos szolgál-
lójá: Janesurics Milosné szül. Zarkovacs
Mári, zombori lakos.

Ebhez nem kell magyarázat.

A Bácska-ból szöröl-szóra
A következő tudósítást vesszük át: Az okáni-
sági választókörlet 10 tagból álló küldöt-
tése június hó 26-án nyújtotta át a manda-
tumot báró Podmaniczky Frigyesnek, ki azt
szívesen megköszönte és a küldöttsége
a Szakszavéle vendüglő I. emeleti helyisé-
gében megvendégléte. Az első köszöntőben
br. Podmaniczky Frigyes Bácsmegeye érdem-
dus főispánját éllette, nincs ugyanod a ma-
gyar ember házában nagyobb ur mint a ven-
dég, s így ő az első felköszöntőt vendégre:
Bácsmegeye derek, érdemes és nagylelkű
főispán (?) főispánjára s választóinak küldöttsé-
gére emel. Sándor Béla főispán
által a szöröl felköszöntőjében

kiemeli, hogy a Bács megyei
választások nem egészen úgy
sikerültek, mint a hogy a sza-
badalvú párt óhajította volna,
de a kielégítő eredményen felül
a párt öröme szolgálat, hogy a
megyei ellenék vezére a vá-
lasztások alkalmával elbukott.
A szabadalvú párt országos végre-
hajtó bizottságának elnöke pedig
Fenyés Győzelmét aratott.
(Erre a tiszta különben meg visszatértek.)
Az első fél 4 órákor véget ért, Podma-
niczky a küldöttséget az új operatív meg-
tekintésre vezette, est pedig a nem-
zeti színházban 3. első emeleti páholyt új-
ított fel nekik.

Kozma Sándor budapesti kir. főügyész
utastította az alatta álló kir. ügyészségeket,
hogy gondoskodjanak a felelőseket alatt
álló bírónék helyiségeinek kellő deszmi-
czálással.

**A kolera — némi tekintettel Bács-
megyére.**

— Folytatás az előző —
III.

A kolera anyag terjedése
hogy sikeresen meggátolhassuk ism-
erünk kellene magát a fertozo anyagot
Hallier a botanika tanára a jeni egye-
temen 1866 és 67-ben tett tudományos
kísérletek a kolera betegk ürleke-
iben növesztett gombákkal, az alsó-
rendű úgy nevezett hasadó gombákkal
(szöcsörpárk), melyekről újabbban kü-
lönösen Dr. Koch berlini tanár vizsgál-
ta nyomon nem lehet eltagadni, hogy
ezzen mikrobumokkal történik a mér-
gezés.

A nagyhirű tudós Pettenkofer nem
tartja célravezetőnek a veszt-
gátásra a kolera terjedésének meg-
gátolására Igaza is van; mert a veszt-
gátás intézmény mindaddig céltalannak
bizonyult.

Münchenben kitünően volt organi-
záva és szigorú ellenőrzéssel végrehaj-
ta a vesztgátás intézmény és mégis
1854-ben igazságtalan megfizetve a kol-
era város. A hajók ellen alkalmazott
vesztgátás nem bizonyult célszerűnek
Nem volt jobb vesztgátás mint a ma-
tai 1865-ben s ennek dacára a kolera
röppant gyorsan elterjedt a sziget-
középságra a legnagyobb szigorról be-
tartott vesztgátás intézmény némileg
enyhítheti a mérgező tovaurezolás; de
nagy reményt hozzá fűzni nem lehet, —
am is szabad.

Bácsmegeye természeti határai —
Duna és Tisza jó szolgálatot tehetnek
a védekezésre, ha idejekorán azok bel-
ső révei, nem különben, ha az Újvidek-
nél és Gombosán belépő vasut állomá-
soknál a gyanus helyekről jövő egyé-
nekre, állatokra és szerves anyagokra
kellő előzetes felügyelvény, vesztgá-
tás alá vannak és fertoztatlanok.

Ha a kolera csoportonkint fordul
elő, a tapasztalat azt mutatja, hogy
kolera nem terjed az országokat és vas-
utakat, hanem az áztatott területek és fo-
lyókó vidékek szerint. Ránk néve ez nagy-
fontosság, mert megyénk talaja feke-
vessé, geologiai alkatlan fogva, de a
mostani gyakori esősek folytán is egy-
esen át van áztatva.

Ezen tapasztalatnak igazat adott
a Bácskában uralkodott 1849-iki nagy ko-
lera, hol a nagy esősek miatt is az
áztatott meyeledeseken fekvő alsó bacs-
kai községeken iszonyuan pusztított,
míg a magasabb területen fekvő közsé-
gek — bár oda a ragályos vidékrol
sokan menekültek — ha nem is egé-
sz mentve, de némileg kímélve maradt
a pusztító ragálytól.

A kolera betegség egy sajátsága,
hogy nem minden egyén fogé-
kony iránta. Egyik nehezen, a másik
könnyebben kapja meg, ismét mások so-
hasem. A kolera föl, gyöngre, rosszulmárta
agyba fektetni és izzasztani.

láptál egyének, akiknek szervei sok vi-
zet tartalmaznak legkönnyebben kap-
ják meg a kolert, ép úgy a gyakori has-
menésben szenvedők is. Elétkor és nem
nincs nagy befolyással, bár 6—20 éves
koruk kevésbé vannak kitve a kolera-
nak, míg a 40 évtől kezdve emelkedik
a hajlandóság. Azon állítás, hogy már a
koleraiban szenvedett egyének véde-
lenének és nem ragályozhatók — még
nincs belbizonyítva, csak következtetés
per analogiam a ragályos betegségek
után.

A betegség fellépésénél a követke-
ző változás koleraünetek észleltettek a
betegben.

A betegség hirtelen fellépése min-
den rosszul lett előzete nélkül, a szívtan
nyomott néha égető fájdalom, szívd-
tét, haskorgás, fájdalomkellők gyakori
hasmenés, világos barna széklet, erot-
lenség, bágyadság, gyenge fofájás, szé-
dülés, gyenge ikra göresök.

Majd gyökeribb lesz a hasmenés,
az ürülék elvészti világos barna színt
és ríszléhez hasonló, egészen hig lesz,
melynek fajsúlya kisebb a viz fajsúlyá-
nál. Majd fellép a hányás, mely zavart,
folyékony, barnásan habzó folyadékszer-
űen hig. A szívtán erősebbé, égetőbbé
válk a fájdalom, a belekben összehúzó
erős fájdalmak, gyorsított lélekezés,
zahlen növesztett gombákkal, az alsó-
rendű úgy nevezett hasadó gombákkal
(szöcsörpárk), melyekről újabbban kü-
lönösen Dr. Koch berlini tanár vizsgál-
ta nyomon nem lehet eltagadni, hogy
ezzen mikrobumokkal történik a mér-
gezés.

Előttünk van a cholera physogno-
mia: önszüli arczörb, melyen fekvő be-
esett szemek, kékes orrvirralók,avid igaz-
nyak Nyelv hideg és gyengén lepellet
levont, arczrészek hidegek, a homlok
néha meleg.

A hang érdes, rekedt, akadozó, a
ugyvezevelt: vox cholericus. A bőr hideg,
a rajta mesterségesen előidézett ráncok
nem ruganyosak, láb és kéz újjak ké-
kesek, körömök barnavörösek. A göresök
mindinkább hevesebbek. különösen láb
közén, szomj fokozott, félelem a halál-
tól, nyugtalanság, álmatlanság, hánykolo-
vás, sokszor teljes öntudat mellett. Tar-
tama ez állapotnak 6—8 óra, de néha
kevesebb. A hajók ellen alkalmazott
vesztgátás nem bizonyult célszerűnek
Nem volt jobb vesztgátás mint a ma-
tai 1865-ben s ennek dacára a kolera
röppant gyorsan elterjedt a sziget-
középságra a legnagyobb szigorról be-
tartott vesztgátás intézmény némileg
enyhítheti a mérgező tovaurezolás; de
nagy reményt hozzá fűzni nem lehet, —
am is szabad.

Biztosan hatóspecifikus védsezer a
kolera ellen nem létezik, bár sokfélet
ajánlanak. Dellon állítja, hogy Indiában
a kolera ellen a lakosok sarkukat tüzes
vassal kellő mélységig égetni szokták.

Németországban szokásban volt selyem
zsinoron a nyakba akasztott lapos ré-
darabokat hordani a mellén, kiindulva
a választóinleg azon statisztikailag kimutá-
ható tényből, hogy rézművesek és rézfel-
gölközők ritkán esnek kolera beteg-
ségre.

Ez azonban nem igen használt. Az
1831. nagy kolera epidemia alkalmával
a moszkvai orvosok a beteg egész test-
tét ecetkezeléssel füstölték naponta 2—3-
szor és a mellett melegeit szeszest ita-
tokat itattak. Ugyan ez időben Humpel
orvos Bécsben a lábakra göresök elke-
rülése végett, késsel sebet ejtet.

Taylor és Rinnis ajánlják a sziv-
tájnak bekenését kénssavval, melyet azonnal
le kell mosni vízzel. Brandeis ajánlja,
hogyha a betegség legelső tünetei
fellépnek, a beteget le kell fektetni és
meleg pálinkába mártott érdes kefével
az egész testet jól végig dörzölni és
azután konyhasó oldatu meleg fürdőbe
hasem. A kolera föl, gyöngre, rosszulmárta
agyba fektetni és izzasztani.

Árverés. Jessernig Antal 2300 frtra becs. igazgatási júl. 4. Zenta.

Szabadkán a tisztújítás még e hó folyamán vagy legkésőbb e hó végén fog megemenni.

A szapár-ujvideki öntöző-csatorna keresztúri szilipje és zárukápi I. é. július hó 1-től augusztus hó 5-éig javították meg, és az idő alatt a csatornának Keresztúron alul fekvő részén a közlekedés elől elzárva lesz.

A bajai állami tanító képezdeben múlt hó 25-én megtörtént képviselő 22-én jelenlétek. Ezek közül 10 kapott jeles oklevelet, 6 jót, 2 három hónapra, 2 pedig egy évre vetített vissza.

Áthelyezések. Aigner Sándor bajafi gymnasiumi tanár Berendré pletánosnak, Lővárdy Alajos a pécsi főgymnasiumhoz tanárnak helyeztetek át, Vincze Ambrus pedig nyugdíjba helyeztetek.

Hymen. Bláh Benő zombori kir. adótitkár hó 6-án vezető őltárhoz a helyb. izr. templomban Sehon Fannika k. a. t. a. frighyez őszinte szívből gratulálnak. — Makay Mihály aljárásbíró eljegyezte Labos Anna k. a. t. a. Labos János bacs kerestúrji g. kath. lelkész leányát. — E hó 19-én vezető őltárhoz Preszly János kernyajai jogtervező Tárczy Cornelia k. a. t. Tárczy Mór kedves és művelt leányát.

Egy szerbi úr jubileuma. Dr. Szubtics Jován úr mikodénesnek felszázados jubileumát az újvidéki szerb Matia múlt hó 22-én tartotta meg. Az ünnepi sz. nkolator Hadists Antal a Matia titkára mondotta el, mely szavakkal esetelve Szubticsnak irói és politikai működését. Főlemelté, hogy Dr. Szubtics Jovan Dobrinca nevi faluban — hol atyja lelkész volt — Szerémegye-ben 1857. évi január 30-án született. Elemi iskolát szülőhelyén, gymnasiumi tanulást nyarat pedig Karlovcán és Szegeden végezte; jogtanulmányait a pesti egyetemeken hallgatta, hol 1836-ik évben, tehát 19 éves korában a bölcseszett tudora lett s 1840-ben pedig jogtudorrá avatották fel. Első műve 1834-ben látott napvilágra s azóta számtalan költemény s önálló mű jelent meg tőle. Politikai szereplése 1848-ban kezdődött Pestben, hol a márciusi pesti vására egybejött szerb kereskedőkkel tanácskozott, meg akkor adta ki a ma hírneves költeményét, melyet a szerb nép szelében nagy lelkesedéssel dalolt, a költemény címe: „Halljátok szerbek, mindnyájan lel stb.” ez azonban ki nyomatva nem jelent meg. Haza jövet megválasztották képviselőnek az 1848. évi május 15-ikére egybehivott karlovczi nemzet gyűlésre. Résztvett az akkoriban Prágában megtartott nagy szláv gyűlésen is. Rajcsics pátriárka 48-ban nemzeti kormányt alakított melybe meghívta Szubticsot is, hogy tagja vál legyen, a mit ő el is fogadott, de később Zarábba küldötték, hogy a bani kormányban a szerb nemzeti kormány képviselője mint a parlament meghívottja többször politikai ügyekben érintkezett a bécsi miniszterekkel is. A szabadságharc leverése után Szubtics a Pestre, s később 1850-ik évben Bécsbe költözött, majd Lydykre s végre Horvátországba ment lakni, a hol jelenleg is a min képviselő élők részt vesz tartományi gyűléseken.

Helyreigazítás. A múlt hó 29-én megtört izr. elemi iskolai vizsgálaton, nem Weidinger Zsigmond úr elnököl, csak délután hivostette 1-2 percze az iskolaszék elnököt Dr. Schuller Simon urat.

A t. cz. szülők tisztellett értesítének, hogy a szülőknél — csütörtök, vasár- és ünneppok kivételével — napokán 9-ól 11 óráig az elemi tantárgyakból ismételt oktatást tartandók fok számára. Beiratkozhatnak napokán a nevezett időben a 2-ik osztály helyiségeiben. (Pencz fele ház Kozma László úr háza mellett.) Berger Antal tanító.

Helyben, egy mikodénes társulat kétfőtésben hirdoznak. E tárgyban gyűlés tartatik t. hó 5-én d. u. 3 órákor a „Vadászkürt” szülő nagy termében. A kik német fegyvéssel meghívott nem kaptak, meghívott nélküli is szívesen látott vendögek.

Ribizli-szörp és gelee-készítés. Hogy jó ribizliszörp nyerjünk, a ribizli vizet nélkül s parasztizón felmelegítjük, mibesztyonokodva egy szitara öntjük azt hogy a leveit a magtól elválasztjuk, mire ez hűvölni darabon lesz átszűrve, s minden 1 liter ribizlihez — 1 1/2 kilo cukrot adja, parasztizón felhőve, miközben annak hatja folyó leszdeddel, befőzést után palackozkora töljük a le maghull, bedugaszoljuk. Ribizli gelee készítésénél az eljárás ugyanaz, csak hogy itt 1 liter ribizlihez csak 1/2 kilo cukrot

kor jön s az addig főzetik, míg a belső rést proba szépen megvalád.

A Tisza áradása. A folyó szombatól máig összesen 14 centimétert aradt s ezzel a vízszin 5.94 méterről 6.08 méterre emelkedett föl. Az áradás veszélyes nérvet képzeltlen. A felsővidékekről is egyre tartó nagyobb növekedést jelzik a folyónak, nem lehet tehát kilátásunk arra, hogy városunkban az áradás egyhamar megszűnjék. A legutóbb érkezett távirati tudósítások szerint a Tisza két nap alatt Tokajnál 6.95 méterről 7.30 méterre, Szolnoknál 5.04 méterről 5.19 méterre áradt föl, míg ellenben málekföldről Szamosoról, Marosról és Körösről is apadtak beleznek.

Irodalom.

Építész, mérnök, építómester, vállalkozók és kereskedők valamint iparosok gyűlmébe ajánljuk a „Vállalkozók Lapja” című szakkielölt, mely V. évi évfolyamában az országban előforduló összes építési, szállási, bérbeadás és vévesre vonatkozó ügyek felhívatalos szakkielölt. Előfizetési díjak (félévire 4 frt, negyedévre 2 frt) a kiadó hivatalnak Budapest, molnár-utca 9. sz. a. beküldendők.

Fokrólíokra halad az általános érdeklődés azon kiváló irodalmi szemle iránt melyet Fekete József és Enekei József szerkesztenek. De fokrólíokra helyeskedik maga szemle is, mely a sajtó egyhanu itelete szerint pazarul van kiállítva és a legelőkébb helyet foglalja el irodalomban. És valóban a „Magyar Salon” egy irodalmi, mint művészi tekintetben oly magas niveau áll, hogy annak egyetben művelt magyar család-ban sem volna szabad hiányoznia. A mi csak kintnőség van a magyar irodalomban és művészetben, azt a Magyar Salonnak sikerült maga köré csoportosítani úgy, hogy a Magyar Salon a legelő nagy külföldi nevekkel kiállja a versenyt. Különösen élénkíti a sajtó a művészi és szerkesztői a hasznos és élvezetes olvasmányok mellett a mulató-ságosról és szórakoztatóról aem feleldezik meg és „Egy v e l e g” cz. rovatban egész sora a tárka és mulatósgos apróságoknak található föl. A 3-ik füzet mely július 1-én jelent meg, még fölmutítja, az első feleket egy a tartalom gazdagsága, mint a kiállítás pompája által. Különösen ki kell emelnünk az egyes illusztrációkat, melyekkel a szerkesztők min-e közleményét és cikkeit díszíteltek saját rajzolóik által. A tartalom oly zladag, hogy azt lehetetlen fölorsolnunk. Lezseny elég fölmentünk, hogy közlemény-vannak benne Jókai Móról, Ágai Adólfól, Katona Józsefől (a Bák) ban szerzője egy teljesen ismeretlen színműve, Douzet A-tól (gyönyörű novelle), Abrányi Emiltől, Endródi Sándortól, Reviczky Gyulától, Adorján Laurántól, Körtly Emiltől (dígtavas Helvéc), a szerző saját illusztrációival dr. Dubay József dr. Szerényi-től stb. Különösen fölhi: egy a füzetet az „Egy v e l e g” rovatra, mely tel van mulatósgos apróságokkal. A képek legjobb nevi fésztinkölí erendek. Különösen kiemeljük Mosteházy Kilmánny egy gyönyörű hangulatterhes rajzát és a Margitsziget tét ábrázoló s szívből név képet. A Magyar Salon előfizetési ára negyedévre 1 frt 75 kr. — Az előfizetési pénz a Magyar Salon kiadóhatalához (Budapest, kerpesi u. 13. sz.) küldendő. — Lapunk művelt olvasó bizonyára sietni fognak megszerezni a magyar irodalom d. díszét.

Sokan hallották, de kevesen tudják igazán, pedig nagyon érdekes, ami ott történt. Nem a kirendelt felszázad háuzarság, sem a másfél tucat lovás csendőrség érdekelnek, hanem a választó polgárok bizárat magaviselőtetnek el és kell bennük, hogy oly szépen folyt le a másutt a nagyobb elővigyázat dacára is sok kihágásra alkalmas nyújtó nap.

De csakotközög igen találóan jellemzi valaki másmápa a választási mozgalmat, mondván: az egészen csak egy gaz rázálkódó ember volt, az is a szolgabíró.

Hogy-hogy? Errel szándékozom a nagyérdemű Bacsmegeye közönségét jelen

*) E rovat alatt közöltétek nem vállal felelőset. A szerk.

sorokban híven értesíten. — Mint ott helyben lakó, eseten a jelenlegi magas koros irányával, leginkább az annyira erőszakolt szülőházzasági törvényjavaslat miatt, ellenzők meggőződésben levő választópolgár s így az ellenzéki képviselőjelöltye, többek társaságában egy nyilvános hűven álltam azon czélból, hogy a vidéki közönségtől oda érkező választó közönségszűcs átfontulással szemléljem.

Egyszer csak a hozzám közel álló másik csoportosulat központját képező Nemes Mátéházy Matkovics szolgabíró ur hangos szavai kellemetlenül érintették hallérezkemeket: aki elragadtatta a nagyüzimveres tollas csapatok látásán, a körülötte csoportosuló vidéki kabátos egyezkedhez szőrl-szóra ezeket mondá: „No néztek az urak, nem szemtelenség és piszkosság-e egy paplót, hogy Appel a n t i s z e m i a programmal fölépött?”

Erre alihított a nemes ur elé léptem a legszelidebb hangon, így szakítam félbe szavait: „Tettes szolgabíró ur! lát némszabadság? Mifele szabadság? — vágtok közbé azonnal, de keményen. — Olyan szabadság, folytatam, hogy egy polgár jóvávaldíhet, ezen vagy azon parthoz tartozhat, szavaz akire akar.” — Hogy mer engem megfáradni? — Orított mint dühös állat. „Te is szolgabíró ur!” folytatni akartam s igazolni szavaimat: de a nemes ur félre orított hatalmasan érzetében ráim rivallott, foroktálva kiabálta: „Ez mégis szemtelenség, piszkosság, Hallgasson, mert mindjárt zandárokkal bekésztetem. A revendának a templomban a helye.

Hortja magát, mert . . . . . rugom megmutatom hol lesz a revendának a helye.”

Ha még szölkös, gondoltam magamban a mily dühös a nemes ur, — s tudtam, hogy ilyen kortes világban sok a pityókös ember, aki rosszabb a bolondnál, inkább engedő tehát a nyers erőnek, mint hogy a tulhatalmas meggéye furiájában, amivel fenyegett. S szákára menő sokaság előtt így meggéye becsületemben chumentem háza: azon elhatározással, hogy majd utólag oszkar orvoslást keresek.

Hogys ne! Mert mit tetek volna az al, aki merte volna B. Podmaniczky jelölt urat ily aljas szölkös sértetgni?

Ezt érdemelte volna a nemes ur. Azután melyik választó polgár hallgat ta volna el szölkös jelöltjének, kivált egy pap tiszteleter méltó papársának, ily galád meggéretés? — Hiszen Ft. Appel ur ép oly törvényes alapon állt mint B. Podmaniczky midőn a választó polgárok felszólítására egyik ügy elvállalta a jelöltséget, mint a másik. Sőt a. n. nem is oly szölkös kal, hogy győzzön, mert sem ő, sem én se más az érdekekben nem tett egy lépést sem, hanem hogy a polgárok bizalmának a választás napján föloldozza nevet.

Honnét vett tehát a nemes ur szabadságot magának arra, hogy aki mint a törvény őre a rend tartására végett volt jelen, legalább az lett volna kötelessége nem egybél, főleg amiket egész éjél véghez vitt, ily törvényellenes kifakadások! kál pszikológjék, a a választó közönséggel hazugsággal felevezesse; mert A. nem antiszemit, hanem mérsékelt ellenzéki jelölt volt, azért is voltak oly hűdegek a független választók. Ezt akartam a szolgabírórnak megmondani, a azt, hogy válogassa meg szavait egy képviselő jelölttel szemben. De nem hallgatott meg.

Ha azért alihított, mint pap papársát fűlehallatára nyilvánosan gyálzatni nem turrhette, mint választó a jelöltet becsületért és hazugság ellen védelmezendőt érdekében illedelemes föllepött, azért nem lázító, annak kevésbé törvényesség. S ha mégis ugyanazon becsületéről szavakkal de még sőt több fenyegetésekkel illedeletet, ez hatalommal való visszaléts, ezt büntetlen hagyani nem lehet, nem szabad.

Ezenfelül nem csak a követjelölt és esekélyesség, hanem a köztszeteleiben álló Ft. Habram István martonos pletános ur is kikapta a magáét, pedig a jó lélek első, két, még pedig duplán. Ez is érdekes. I. kora reggel, mihejt t. i. meglátta a Tesz Szab. ur egyik martonos érdelem tanító urat (Türthet) így udvözölté jó reggel helyett: „No mit csinál az a sáppadt pofájú pletános, mért megy utánna, segít az magán? — Szép korteskedés — 2. kevéssé félté 12 óra előtt. Midőn ugyanis Szab. ur egy győzelemittas csapat ellen megjelent a pletánia hivatal épületében, hogy felszólítsa. A urat visszalépetve, igórvén neki 600 szavazatot, a folyosón így szölköt hozzá: —

„Edes Ed émi kedves barátom! — Regge 8 órákor 10 akkora publikum előtt minék is mondtá? — tudom hogy meggyag csalva, téged belovagoltak! megcsalt téged az a viselt pofájú martonos pletános, és Tóth Jozsi, papji becsületlen, papi állásodra kerülök stb. lépt vissza, ne lázítod ezt a kömelek népet . . . mert ha te igazsá a kormány ellen, majd én is igaztók a papok ellen.”

Erre egy czikkerekes s idő legény a kisérőlt hogy „djent” kiáltott.

Már még kérdozem: Láztás-e az, ha valaki ellenzéki jelöltnek föllep? Igaztás-e az, ha Szab. ur felszólítására ilyen szölkös volt? Nem inkább lázított-e az ilyen fellépés, nem inkább igaztók-e az ilyen beszéd, az ily szölkötlen éljenzés? — Hogy mit szándékozik tenni Ft. A. és H. ur ny alaváló sértégetés meggéretés: ók tudják (Alhított becsületbeli kötelességnek ismerem nyilvános meggéretsem miatt orvoslást keresnem, elégtételt kérni.

Meg is tettem a lépést meggéretés Ft. Appan uról, de még eddig, pedig több mint két hete, semmi válasz nem jött. Talán csak nem törtét el a postakösi keréke az ajánlott levél terhe alatt, mint kidült állítóg 2 telegrammaró azon sürgöny alatt, melyben Ft. Apponyi Zentáról jelentette, hogy mikor fog Kanizsára érkezni. S csodák csodája, ámbár oly nagy hiba történt, az sürgöny még is ide ért, csakogy akkor, már a Gr. ur a vendéglobben meggébedt. Mily cinikus volt tehát az a „Bécskád”-ban közölt tudósítás akkoron, hogy az országos oszkar ünnepelt gróf ur Kanizsán hidegen — senki által sem fogadtott. — Egyébriant nem kutatom mi az oka hogy a felső forom meggéretés az elégtételt, pedig se vért, se pénzbiraságot, se börtönbüntetést nem kértem a nyilvános becsületseítés kiegyenlítésére: hanem egy paphoz, egy törvényiszéltől polgárhoz legmögöbbit, legyen-hebbet, azt: hogy a sértéftől itt helyben, ahová a sértés történt publice vonja vissza szavait, s nyujtsa bocsánatra kezét.

De hetek óta nem történt semmi.

A peres ügytel szokása ellenére tehát a felső foruntól a legalsóhoz de, legkevesebbázhöz folyamodom, azaz a nem befolyásolt, az önérekl által meg vesztégetett érdemes közönség igazgértelettel fordulok azon alázatos kéressel: méltóztassék eltelni azt a ki hibás. — En ny vélekedem, hogy: „ha valakit az utcán, a közterépen egy kutya meggar, nem azt kell agyonvenni, akit véletlenül meggazdalt az eb, hanem az ebet; a nem az hibás, a ki nempedy alkalmával a közterépen megjelen, hanem az a gazda, aki oly veszedelmes ebet tart; mert a rendőri törvény is meggarancsolja, hogy a harapó ebet vagy el kell pusztítani, vagy meg kell kötni, vagy kosarat a szájára!” (major).

Már pedig Nemes Mátéházy Matkovics szolgabíró ur így és így tett, lásd az eljelöltélt, minor.

Ergo Tessék lehozni s kifejezni, respectus nélkül az igazságszó itéletet, az lesz a consequentia

A meggéretet káplán. Felölös szerkesztő az kiadó-lapjainál: MÜLLER GYULA.

Gözmozgony eladás!

A ferencz-esatornai részvény-társulat egy 18 löerevű Hornsby-féle gözmozgonyt 3500 fl. és egy 10 löerevű Schuttelworth-féle már használt, de teljes jókarban lévő gözmozgonyt 2000 frtérről áruba bocsátja.

A gépek a Ferencz-esatorna monostorszeghi állomásán mindenkor megtekinthetők.

Felkértem nekem szándékozik, hogy ajánlatokat Kis Sztapárta u. p. Szivacz, Heimez Albert társulati főmérnököz intézzék. Kelt Zomborban 1885. július hó 1-én. — Az Üzlet-igazgatóság.